Antagande 2026-06-17
Laga kraft 2026-07-09

Dnr: KS 2024-62

PLANBESKRIVNING

Upphävande för del av Generalplan för centrala Tiveden i Laxå kommun

Innehållsförteckning

Vad är en områdesbestämmelse? 4

Processen 4

Information 5

PLANHANDLINGAR 5
BAKGRUND 5
PLANUPPDRAG 5
TIDPLAN 5
ÄRENDEINFORMATION 5
SYFTE 6
HUVUDDRAG 6
FÖRFARANDE 6
PLANDATA 6

Planeringsförutsättningar 7

STATLIGA PLANERINGSFÖRUTSÄTTTNINGAR 7
KOMMUNALA PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR 11

Motiv till upphävandet 17

Genomförandefrågor 18

ORGANISATORISKA FRÅGOR 18

Konsekvenser av planens genomförande 18

NATURMILJÖ 18
BEBYGGELSE, KULTURMILJÖ OCH GESTALTNING 19
SERVICE OCH NÄRINGSLIV 20
KOMMUNIKATION 20
TEKNISK FÖRSÖRJNING 21
STÖRNINGAR, RISKER OCH SKYDD 21
RIKSINTRESSEN 21
ANDRA STATLIGA INTRESSEN 21
MILJÖKVALITETSNORMER 21
UNDERSÖKNING AV BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN 22
FÖRENLIGHET MED MILJÖBALKEN 22
REGIONALA INTRESSEN OCH MELLANKOMMUNALA INTRESSEN 22
ÖVERSIKTSPLAN FÖR LAXÅ KOMMUN 22
DETALJPLANER INOM PLANOMRÅDET 22
ÖVRIGA KOMMUNALA POLICIES, PROGRAM ELLER MOTSVARANDE 23
AVTAL OCH ÖVERENSKOMMELSER 23

FASTIGHETSRÄTTLIGA KONSEKVENSER....23
Planeringsunderlag **23**
STATLIGA PLANERINGSUNDERLAG....23
KOMMUNALA PLANERINGSUNDERLAG....23
Medverkande i planarbetet **24**

Vad är en områdesbestämmelse?

I och med införandet av Plan- och bygglagen (PBL) år 1987 avskaffades generalplanen som planverktyg. De generalplaner som redan fanns kom då formellt att övergå till att betraktas som områdesbestämmelser enligt PBL. Detta innebar att deras rättsverkan förändrades: från att ha varit ett mer övergripande planeringsinstrument blev de ett begränsat juridiskt styrmedel, främst avsett att reglera vissa mark- och vattenanvändningsfrågor inom avgränsade områden där detaljplan inte upprättas.

Utanför detaljplanelagt område kan kommunen besluta om områdesbestämmelser. De reglerar normalt bara enstaka frågor såsom markanvändning och bebyggelsens utformning. Områdesbestämmelser kan vara ett alternativ till detaljplaner för att exempelvis bevara det unika landskapet eller värdefulla bebyggelsemiljöer. En områdesbestämmelse regleras genom PBL och är ett juridiskt bindande dokument.

Områdesbestämmelser är bindande för bygglovsprövningen men ger ingen byggrätt som en detaljplan gör. En områdesbestämmelse gäller tills dess att den upphävs eller ersätts av en ny.

Processen

Vid upphävande av en områdesbestämmelse gäller samma regler för processen som vid antagande av en ny detaljplan. En planprocess kan genomföras i olika förfaranden. I huvudsak används tre förfaranden vid upprättande av en detaljplan: standardförfarande, begränsat förfarande eller utökat förfarande. Ett utökat förfarande ska tillämpas när standardförfarandet inte kan användas.

Planprocessen inleds med ett samråd. Kommunen samråder planförslaget med sakägare, kommunala instanser och förvaltningar, statliga myndigheter, fastighetsägare, organisationer m.fl. När planförslaget har bearbetats och justerats efter inkomna synpunkter ställs planförslaget ut för granskning. Granskningen är ytterligare ett tillfälle då sakägare, kommunala instanser och förvaltningar, statliga myndigheter, fastighetsägare, organisationer m.fl. kan lämna synpunkter på planförslaget. Efter granskningen kan mindre justeringar göras innan planen skickas vidare för antagande, detta sker genom beslut i Kommunfullmäktige, i vissa fall kan beslutet delegeras till Kommunstyrelsen. Beslutet om att anta en detaljplan kan överklagas av dem som inte fått sina synpunkter tillgodosedda. Om ingen överklagar beslutet vinner detaljplanen laga kraft tre veckor efter att beslut om antagande tillkännagivits.

Beslut om antagande av upphävande av Generalplan för centrala Tiveden kommer att ske samordnat med antagandet av Laxå kommuns nya kommunövergripande översiktsplan. Detta för att säkerställa en tydlig och smidig övergång i den kommunala planeringen.

Information

PLANHANDLINGAR

Planhandlingarna består av:

- Planbeskrivning (denna handling), 2026-05-07
- Samrådsredogörelse 2026-01-29
- Granskningsutlåtande 2026-04-15
- Fastighetsförteckning, 2026-01-23
- Undersökning om betydande miljöpåverkan, 2024-12-16

BAKGRUND

Generalplan för centrala Tiveden är en kommunöverskridande plan mellan Karlsborg kommun, Askersund kommun och Laxå kommun. Generalplanen antogs av respektive kommunfullmäktige under 1980. I samband med införande av PBL (1987) blev generalplaner formellt sett områdesbestämmelser. I Laxå kommun bedöms områdesbestämmelsen vara inaktuell och ett hinder för en effektiv myndighetsutövning i Tivedenområdet.

Laxå kommun tar fram en ny översiktsplan och avser att upphäva den del av Generalplan för centrala Tiveden som berör kommunen. Askersunds kommun och Karlsborgs kommun avser också att upphäva del av Generalplan för centrala Tiveden som berör respektive kommun. Översiktsplanen, tillsammans med ett strategiskt kommunöverskridande dokument utan PBL status avses att ersätta områdesbestämmelsen.

PLANUPPDRAG

Kommunstyrelsens samhällsutvecklingsutskott i Laxå kommun beslutade 2024-05-22 § 55 att ge Samhällsbyggnad Sydnärke i uppdrag att genomföra en upphävandeprocess för Generalplan för centrala Tiveden.

TIDPLAN

Följande preliminära tidplan gäller för upphävandet:

Samråd	2025-02-19 – 2025-03-18
Granskning	2026-02-12 – 2026-03-12
Antagande	2026-06-17
Laga kraft	2026-07-09

ÄRENDEINFORMATION

Kommunens namn	Laxå kommun
Detaljplanens namn	Upphävande för del av Generalplan för centrala Tiveden i Laxå kommun
Kommunens diarienummer	Dnr KS 2024-62
Hänvisning till beslutsprotokoll	2026-06-17 KF §55 (beslut om antagande)
Detaljplan påbörjad	2024-11-04
Detaljplan laga kraft	2026-07-09

SYFTE

Syftet med att upphäva Generalplan för centrala Tiveden är att områdesbestämmelserna bedöms inaktuella och skapar ett hinder för effektiv myndighetsutövning i Tivedenområdet. Syftet är att ersätta delar av områdesbestämmelsen med riktlinjer och ställningstagande i kommande översiktsplan tillsammans med ett strategiskt kommunöverskridande dokument utan PBL status.

HUVUDDRAG

Generalplan centrala Tiveden, som formellt sett utgör områdesbestämmelser, upphävs för den del av generalplanen som ligger i Laxå kommun. Processen för upphävande sker samordnat för de områden som berör Askersunds och Laxå kommuner.

FÖRFARANDE

Detta upphävande följer ett utökat förfarande enligt PBL 2010:900.

Anledningen till att utökat förfarande tillämpas för upphävandet av Generalplan centrala Tiveden är att det bedöms vara av intresse för allmänheten.

PLANDATA

Läge och yta

Generalplanen omfattar hela Tivedenområdet och ligger i de tre kommunerna Karlsborg, Askersund och Laxå. Upphävandet avser del av generalplanen som omfattas av Laxå kommun. Planområdet ligger i Laxå kommuns södra delar. Generalplanen täcker cirka 180 km^2 av Laxå kommun inklusive vattenområden.

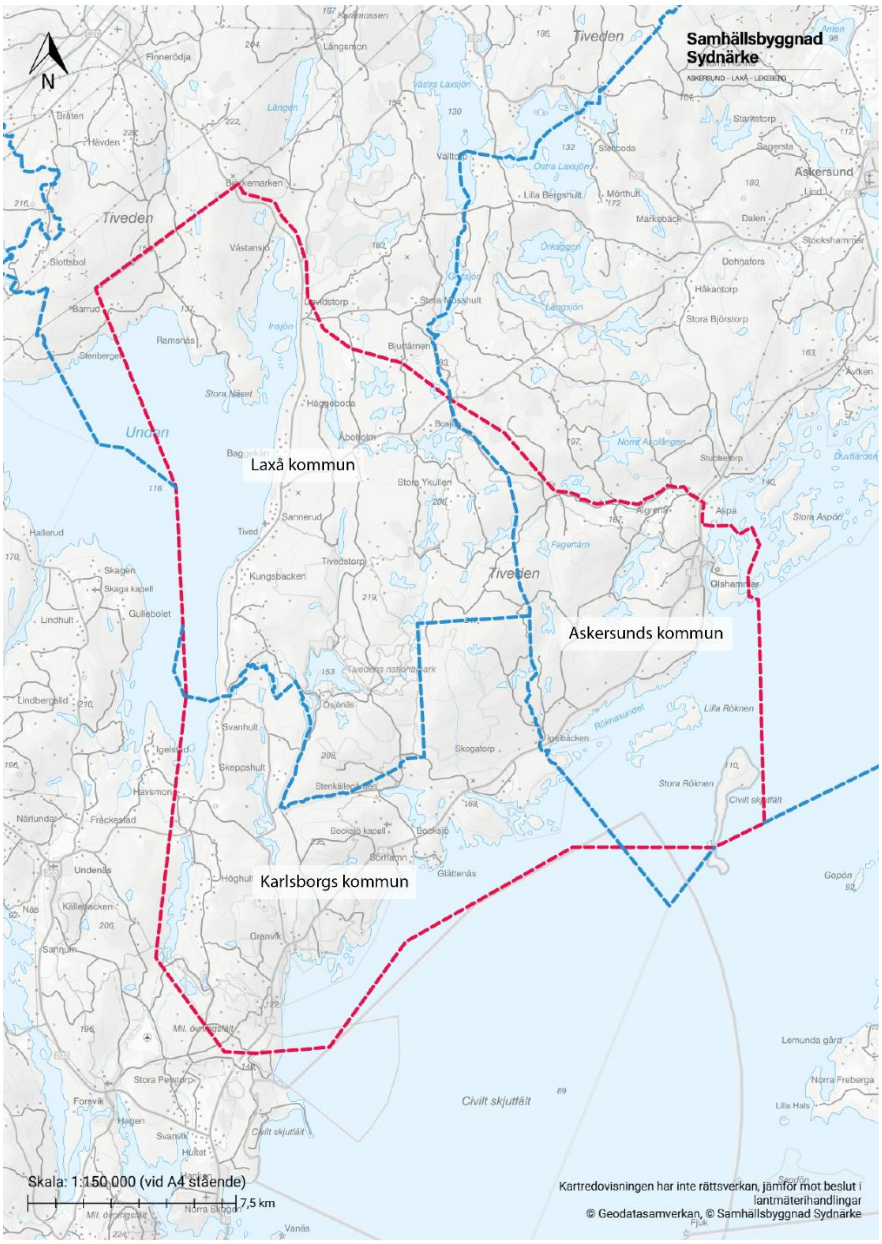

Figur 1: Ungefärlig plangräns för områdesbestämmelserna illustrerad med rödstreckad linje. Kommungränser illustrerade med blåstreckad linje.

Markägoförhållanden

Inom planområdet är Sveaskog och Naturvårdsverket stora markägare. Laxå kommun äger fastigheter i Sannerud. I övrigt ägs marken av ett stort antal privata markägare.

Planeringsförutsättningar

STATLIGA PLANERINGSFÖRUTSÄTTTNINGAR

Bestämmelse om riksintresse finns i miljöbalkens (MB) tredje och fjärde kapitel. I MBs tredje kapitel finns ett antal grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenområden av betydelse för vissa allmänna intressen. Dessa områden ska så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada de utpekade intressena. I MBs fjärde kapitel har riksdagen pekat ut ett antal geografiska områden som i sin helhet är av riksintresse. Områdena, som i de flesta fall är stora, har pekats ut med hänsyn till de stora natur- och kulturvärden som finns i dem.

Generalplanen för centrala Tiveden omfattas av ett flertal riksintressen reglerad inom både tredje och fjärde kapitlet i MB.

Riksintresse för friluftsliv (MB 3 kap. 6§) - Tiveden

Del av generalplan för Laxå kommun omfattas i stor utsträckning av riksintresse för friluftsliv, Tiveden. Tivedens riksintresseområde är ett stort område som sträcker sig från Undens norra delar vidare österut till riksväg 49 vid norra Vättern med en däremellan liggande nationalpark som är en av Sveriges mest besökta. Det är viktigt att underhållet av leder och anordningar för friluftslivet fortsätter och helst utvecklas. Eventuella planer på exploateringar i området måste ske med stor försiktighet för att inte förstöra känslan av orördhet, tysthet och karaktär av vildmark. Området skulle kunna göras mer tillgängligt med andra färdsätt än bil, för att minska behovet av stora parkeringsplatser och större vägar.

Riksintresse för naturvård (MB 3 kap. 6§) – Unden

Planområdet ligger inom riksintresseområde för naturvård. Riksintresset Unden omfattas av sjöarna Undens och Velens nederbördsområden.

Unden-Velen-området präglas av barrskogslandskap med en topografi av relativt höga nivåskillnader, ställvis av sprickdalskaraktär. Mindre lövpartier förekommer intill bebyggelse och i anslutning till några större grönstensförekomster. Berggrunden består framför allt av gnejser men innefattar även den starkt varierande berggrunden i kontaktzonen mellan gnejserna, värmlandsgraniterna och svekokarelska bergarter.

Unden är en djup klarvattensjö med artrik fiskfauna. Markanvändningen inom riksintresset bör ske på sådant sätt att karaktären av oexploaterat område består.

Riksintresse för naturvård (MB 3 kap. 6§) – Centrala Tiveden

Det utpekade riksintresset består utav vidsträckt brandpräglat barrskogsområde som är opåverkat av senare tids skogsbruk. Spår av äldre skogsgenerationer finns, men huvudsakligen har området utnyttjats av människan under 1600-tal till första hälften av 1900-talet. Skogshistoriken är väl dokumenterad. Tiveden är idag ett av de största sammanhängande områdena med äldre skog i södra Sverige och skyddat som nationalpark. I den norra delen av området ligger en högt värderad sumpskog.

Området utgör centrala delen av det barrskogsdominerade, mycket glest bebyggda området mellan Vättern och Unden. Förutsättningarna till att bevara de identifierade värdena i riksintresset är att inget skogsbruk eller annan exploatering av området. Riksintresseområdet sammanfaller för nationalparken Tiveden.

Riksintresse för naturvård (MB 3 kap. 6§) – Stora Källarefallet

Vid Stora Källarefallet ligger ett representativt och väl bevarat odlingslandskap med öppna ängar längs dikesrenar och vägkanter samt naturbetesmarker i form av björkhagar och öppna hagmarker. Det finns delvis art- och individrika växtsamhällen med arter som darrgräs, ormrot, svinrot, tätört, slåttergubbe och stagg. Fortsatt jordbruk och naturvårdsinriktad betesdrift och skötsel är viktigt för att värdena ska bevaras.

Riksintresse för energiproduktion (MB 3 kap. 8§) – Vindbruk

Syftet med att peka ut område med riksintresse för energiproduktion är att identifiera och skydda områden som är särskilt lämpliga för energiproduktion och distribution.

Riksintresse för kommunikation (MB 3 kap. 8§) – MSA-ytor: Örebro

Riksintresset är för luftfart och avser Örebros flygplatsen. Riksintresset har funktion som alternativ flygplats.

Riksintresse för totalförsvar (MB 3 kap. 9§) – Karlsborgsområdet
Karlsborgsområdets innefattar ett antal områden med riksintressen för totalförsvaret med olika syften och utbredningar. Del av planområdet inom Laxå kommun omfattas av stoppområde för höga objekt samt område med särskilt behov av hinderfrihet. Hela planområdet som berör Laxå kommun omfattas av ett så kallat MSA-område (Minimum Safe Altitude) som anger en minimihöjd kring en militär flygplats som är intressant för Försvarsmakten. Det finns även ett utpekat påverkansområde för buller eller annan risk.

Riksintresse för totalförsvaret (MB 3 kap. 9§) – Transmissionsnät för el
I linje med generalplanens plangräns i norr sträcker sig ett transmissionsnät för el. Transmissionsnätet är en del av totalförsvarets civila anläggningar och är därmed utpekad som riksintresse. Till anläggningen finns även ett utpekat påverkansområde.

Riksintresse för rörligt friluftsliv (MB 4 kap. 2§) – Tiveden
Planområdet inom Laxå kommun omfattas till stor del av riksintresse för rörligt friluftsliv, Tiveden. Inom riksintresse för rörligt friluftsliv ska turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets, intressen beaktas vid bedömning av tillåtlighet av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön.

Natura 2000
Planområdet inom Laxå kommun innehar flertalet utpekade områden för Natura 2000. Natura 2000 är ett nätverk av värdefulla naturområden med arter eller och naturtyper som i ett europeiskt perspektiv betraktas som särskilt skyddsvärda.

Tivedens nationalpark (Västra)
Tivedens nationalpark består utav av urskog. Parkens betydelse som tillflyktsort för växter och djur som är beroende av gammal skog kommer att öka i takt med att skogen åldras. Tiveden ligger på ett granitberg med sjöar och myrar i de låglandsområden som finns mellan resterna av den söndersprucknа berggrunden. Istidens glaciärer har lämnat enorma blockansamlingar i många dalgångar. Vegetationen domineras av gammal tallskog.

Grönelid
Grönelid är en mindre gård som ligger i ett gammaldags och småkuperat kulturlandskap i Tivedenområdet. Den består av betesmarker med björk och några andra trädslag, såsom ek, alm, ask och fågelbär. Fältskiktet är mycket värdefullt med flera sällsynta arter och en rik biologisk mångfald.

Näset
Näset består utav naturbetesmark i ett småkuperat kustområde vid sjön Unden. Näset anses vara ett bevarandevärt landskap enligt den nationella bevarandeplanen för jordbruk. Den består av ängar och betesmarker med björk, ask, asp och hassel. En del av området slås årligen, medan större delen betas. Detta ger en flora en rik biologisk mångfald.

Västra och Stora Kroktärn
Natura 2000-området omfattar två dystrofa sjöar av mindre karaktär, länkande via en mosse. Sjöarna hyser en naturlig förekomst av den röda näckrosen, unik för detta område. Sjöarna omges av barrskog. Det större antalet av röda näckrosor gör området viktigt för fortsatt överlevnad av denna typ av art.

Juarbergen
Juarbergen angränsar till planområdet för generalplanen. Området är ett ostört komplex av myrar och gammal skog med låg kontinuitet. Det utpekade området består utav en landskapsmosaik med morän och stora block, avbrutet av zoner med myrar. Moränpartierna är täckta av barrskog med mycket gammal och död ved. Floran och faunan är typisk för den gamla naturskogen och myrmarkerna.

Kojemossen
Kojemossen angränsar till planområdet för generalplanen och är ett stort och varierat landskap med sjöar, myrar, sumpskogar och torra tallskogar. Myrarna omfattar platåmyrar och sluttande myrar med svag lutning. Myrfloran är typisk men relativt artfattig. Fågellivet är rikt och präglat av arter knutna till våtmarker och skog. Det höga värdet beror främst på områdets storlek och på att myrarna är nästintill helt opåverkade.

Miljökvalitetsnormer
Enligt PBL 2 kap. 10 § ska miljökvalitetsnormer, utifrån föreskrifter i MB 5 kap, följas vid planläggning. Planområdet berörs av ett flertal sjöar och vattendrag med olika statusklassningar.

Strandskydd
Majoriteten av sjöar, vattendrag och andra vattenmiljöer inom planområdet berörs av strandskydd. Det finns ytor som har upphävts i och med exploatering eller redan var ianspråktagen mark när lagstiftningen om strandskydd infördes. Dessa ytor är i vanligaste fall centrerade i eller omkring sammanhållen bebyggelse. Sjön Unden omfattas av utvidgat strandskydd om 200 meter på land och 200 meter i vattnet.

Miljöskyddsområde Unden
Planområdet ligger inom miljöskyddsområde för Unden, enligt regeringsbeslut 1973. Miljöskyddsområdet innebär förbud mot allt utsläpp från mark, byggnad eller anläggning av avloppsvatten fast ämne eller gas, utöver vad som skedde när beslutet togs, samt mot uppläggning av fast avfall så att nämnda vattenområden kan förorenas.

Byggnadsminnen och andra skydd för kulturmiljön
Inom planområdet för generalplanen finns ett utpekat byggnadsminne, Tivedstorps missonshus. Missionshuset är ett karakteristiskt och sällsynt välbevarat exempel på den tidiga väckelserörelsens byggnader i länet.

Tiveds kyrka är lokaliserad inom planområdet och är utpekat som ett kyrkligt minne. Kyrkan exteriöra präglas i huvudsak av sent 1800-tal och nuvarande färgsättning. Det finns en bevarad ursprunglig inredning och glasmålningar från1922.

På ömse sidor om länsgränsen vid Undens östra strand ligger Fräsebäcken som har högt kulturhistorskt värde enligt en områdesbeskrivning för Vättern som länsstyrelsen i Västra Götaland har gjort och som finns tillgänglig på länsstyrelsen Västra Götalands hemsida.

Övriga statliga planeringsförutsättningar
Inom planområdet som berör Laxå kommun finns sju naturreservat och en nationalpark.

Tivedens nationalpark bjuder på intressanta naturupplevelser och en stark vildmarkskänsla mitt mellan Vänern och Vätterns kulturbygder. I nationalparken finns sammanlagt över 3,4 mil markerade leder som erbjuder rundvandringar på 0,9-9,5 km.

Kroktärnarna naturreservat har som syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer samt vid behov restaurera och återställa livsmiljöer för skyddsvärda arter. Det finns framskrivna föreskrifter med förbud. Det finns även en framarbetad skötselplan.

Naturreservatet Tutterskulle utgörs av den höjdplatå som omger bergknallen Tutterskulle. Här växer gammal tallskog och osedvanligt mycket lövträd för att vara i trakten. Marken är starkt kuperad och här och var finns fuktiga svackor. I några mindre områden med hällmarkstallskog återfinns den värmeälskande skalbaggen raggbock. Det är en ovanlig långhorning som lever i gammal tallved. Tutterskulle är en av platserna i Tiveden med flest ugglor. Här finns bland annat de småvuxna arterna sparvuggla och pärluggla.

Naturreservatet Mossberget sprickdalar skapar en variationsrik natur med torra hällmarker på höjderna och fuktiga sänkor. Mossaberget hör till nivå 1 i Länsstyrelsens nivåläggning av länets naturreservat, vilket innebär att reservatet har vildmarksprägel och saknar friluftslivsanläggningar.

Naturreservatet Pippelåsarna är en så kallad lövbränna – ett gammalt brandfält där skogen fått utvecklas fritt efter en stor skogsbrand. Grov asp, bukettformig björk och bastanta tallar präglar skogen i ett kuperat och blockigt landskap med många fuktiga svackor. Pippelåsarna hör till nivå 1 i Länsstyrelsens nivåläggning av länets naturreservat, vilket innebär att reservatet har vildmarksprägel och saknar friluftslivsanläggningar.

Naturreservatet Getaryggen består av en mindre del av Bosjöåsen, en 18 kilometer lång rullstensås som sträcker sig utmed länsgränsen. Just denna åsträcka ligger ovanför högsta kustlinjen, den gräns dit ishavets svallande vågor nådde som högst. Därför har Getaryggen ett skarpt markerat krön medan vågorna gett åsar under havsnivån en rundare form.

Naturreservatet Kråksjöåsen-Kojemossen angränsar till planområdet för generalplanen. Stigen på rullstensåsen Kråksjöåsen har gamla anor och leder ut i den mosaik av skog och myrar som kännetecknar Kojemossens naturreservat. Myrarna i reservatet är till stor del klädda av små, lågvuxna tallar, men här finns även öppna mossar med tranbär och hjortron. Myrarna omges av en äldre, naturskogsartad barrskog som är runt hundra år gammal, med inslag av riktigt gamla tallar på närmare 300 år.

Naturreservatet Juarbergen angränsar till planområdet för generalplanen. I naturreservatet Juarbergen finns en mosaik av myrar, sumpskogar och uppstickande åsar med gammal tallskog. Den äldsta tallen i reservatet uppskattas vara minst 400 år. Här i gammelskogen finns många ovanliga växter och djur som inte klarar sig i dagens modernt brukade skogar.

Det finns flertalet nyckelbiotoper av skogliga värden. Det finns även partier av utpekade ängs- och betesmarker. Det finns även ett utpekat naturminne vid Sannerud och avser en lind.

KOMMUNALA PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

Översiktsplan för Laxå kommun

Laxå kommun har en gällande översiktsplan som antogs år 2015. Till översiktsplanen finns två tematiska tillägg, Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) och Vindbruksplan.

I kommunens gällande översiktsplan står det bland annat att planberedskap för bostäder och verksamhet ska begränsas till Laxå och de andra tätorterna Finnerödja, Hasselfors Röfors och Tived/Sannerud samt, i förekommande fall, även inom landsbygdsområden som bedöms som attraktiva. Laxå kommun beskriver i översiktsplanen att de ställer sig positiva till en omvandling av fritidshus till permanentboende. Det står även att Laxå kommun ska i möjligaste mån bevara den landskapsbild och de naturvärden som är karaktäristiska för kommunen.

I det tematiska tillägget till översiktsplanen för Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) som antogs 2015 finns fyra utpekade områden inom Generalplan för centrala Tivedens planområde. Alla fyra ligger vid Unden.

Ett område för vindkraft inom Generalplan för centrala Tivedens planområde pekas ut. Det aktuella området ligger norr om Unden.

Detaljplan *och områdesbestämmelser*

Områdesbestämmelser

Generalplan centrala Tiveden antogs 1980 av Karlsborgs, Askersunds och Laxå kommuner. Bakgrunden till generalplanen var att antalet besökare kraftigt ökade och behov av samordnande insatser för turism och rekreation. Den kommunala samverkan ledde fram till Generalplan för Tiveden. Statens intresse har under åren varit stort. Tivedens nationalpark bildades 1983 och utvidgades 2017. Statens intresse syns även genom riksintressen, naturreservat, utökat strandskydd, miljöskyddsområdet för Unden med mera. Generalplanen utgör en avvägning mellan kommunernas ambitioner att bibehålla en levande bygd i Tiveden och statens intention för skydd av naturvärden och rörligt friluftsliv. Syftet med generalplanen är att vara ett stöd för kommunerna i deras strävan att möta ett ökat intresse för Tiveden.

I och med PBL införande 1987 blev generalplanen formellt sett så kallade områdesbestämmelser enligt PBL.

I plankarta för Generalplan för Tiveden delas Tivedenområdet in i följande kategorier:

- Basort – intensivzon respektive närzon
- Aktivitetspunkt - intensivzon respektive närzon
- Utflyktsområde
- Utflyktspunkt
- Vandringsled – befintlig respektive föreslagen
- Angöringspunkt
- Ankringsplats
- Småbåtshamn
- Turistväg – allmän, enskild respektive ny sträckning
- Fritidsbebyggelsedistrikt – exploateringsområde respektive reservområde
- Jordbruksmark – klass A respektive klass B
- Skogs- och jordbruksområde av stort intresse för friluftsliv/naturvård/kulturminnesvård
- Område av stort värde för den vetenskapliga naturvården
- Områden och anläggningar för försvarets fredstida verksamhet

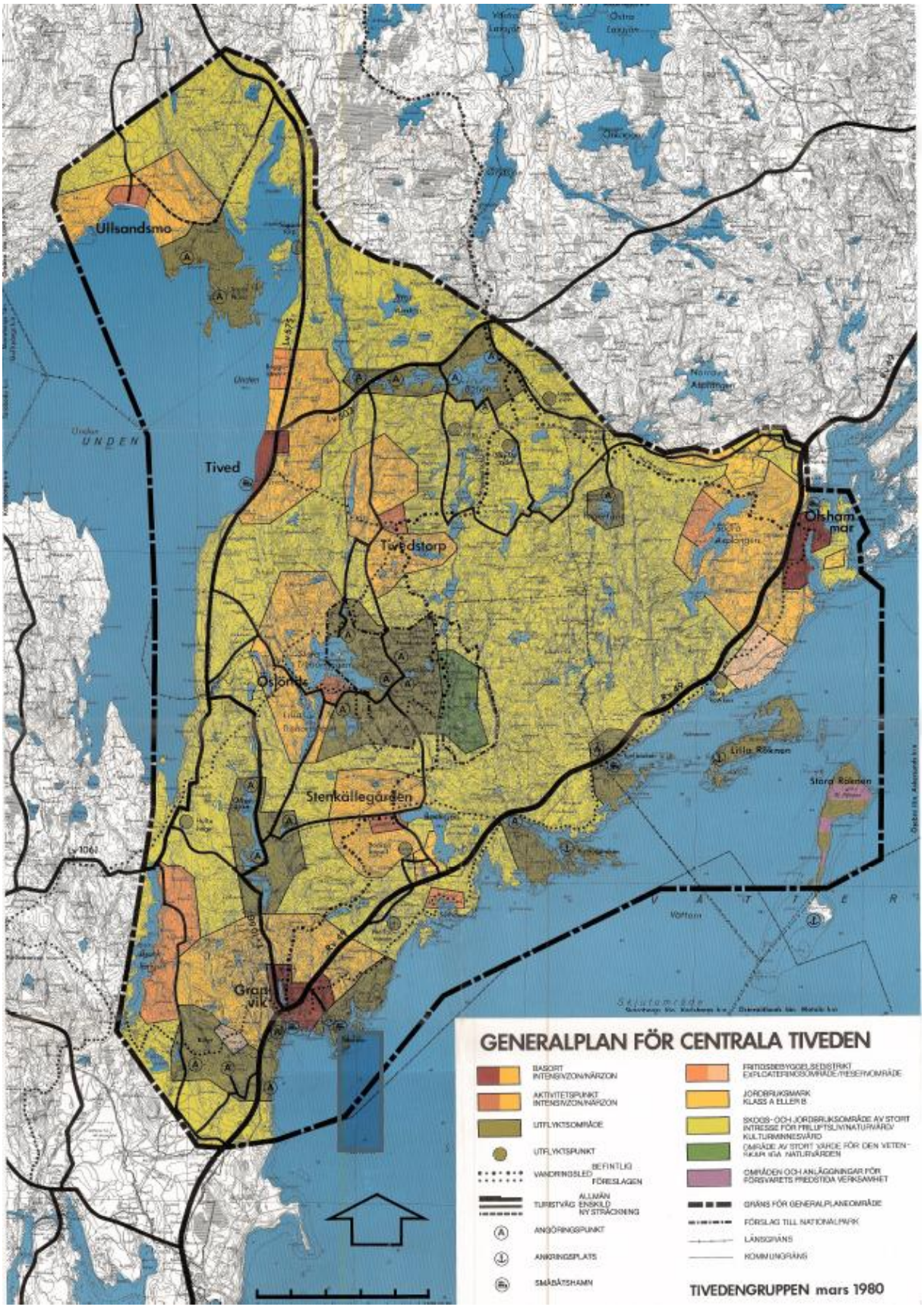

Figur 2: Tillhörande plankarta till områdesbestämmelse.

I planbeskrivningen står det en definition för samtliga kategorier. Basorten och aktivitetspunkter är en service- och/eller stödpunkt för turism och rörligt friluftsliv. Det ska finnas ett brett utbud av övernattningsmöjligheter, service och fritidsaktiviteter inom basorten. Inom aktivitetspunkten ska det finnas ett brett utbud av fritidsaktivitet och ett visst utbud av service och övernattningsmöjligheter. Basorterns och aktivitetpunktens kärna benämns intensivzon. Omgivningen närmast intensivzonen benämns närzon. Framför allt närzonen ska ha en naturmiljö med sådana kvaliteter att den inbjuder till ett aktiv friluftsliv.

Utflyktsområden är ett naturområde med mycket goda förutsättningar för rekreation. Inom dessa områden ska anläggningar i större omfattning inte förekomma. Tillgängligheten underlättas genom att varje område förses med en eller flera angöringspunkter. Angöringspunkter bör bestå av parkeringsplats med information. Sopkärl och toalett ska finnas vid vissa angöringspunkter. Utflyktspunkter skiljer sig från utflyktsområden endast genom den ytmässiga omfattningen.

En led eller ett spår definieras som en märkt stig i ett naturområde. Ledsystemet inom ett rekreationsområde ska på ett naturligt sätt förbinda basorter, aktivitetspunkter och utflyktområden. Turistvägnät ska binda samman basorter, aktivitetspunkter och utflyktsområden/-punkter inom ett rekreationsområde. Utmed vägarna ska det finnas rikligt med rastplatser.

I planbeskrivningen finns kompletterande text som beskriver de utpekade områdena, platserna och stråken. Det finns både en nulägesbeskrivning (en beskrivning av läget i slutet av 1970-talet/början av 1980-talet) och riktlinjer för framtida användning och utveckling.

När det gäller permanentbebyggelse framgår det att tillkommande bebyggelse ska koncentreras till basorterna Tived, Olshammar och Granvik. Flera av de befintliga bybildningar, det framgår dock inte vilka, bedöms vara lämpliga för kompletteringsbebyggelse i form av två till fyra hus, utan behov av att detaljplan upprättas.

Riktlinjerna för fritidshus är att sådana ska samlas till ett fåtal områden i de yttre delarna av planområdet. Fyra fritidsbyggelsedistrikt pekas ut på kartan, varav ett, Baggekärr, ligger i Laxå kommun. Här ryms enligt generalplanen max ca 50 fritidshus. Utöver fritidshusbebyggelsedistrikten finns byar eller grupper av hus, det framgår dock inte vilka, som kan kompletteras med fritidshus i begränsad omfattning, maximalt två till tre hus per grupp.

Generalplanen är även tydlig med att ny bebyggelse ska underordnas och anpassas till landskapet.

I planbeskrivningens genomförandedel beskrivs regleringar och riktlinjer. Syftet är att ge förslag till regleringar och riktlinjer som bör komplettera generalplanen. En stor del av dessa förslag avser rättsliga verktyg som inte längre gäller, till exempel byggnadsstadgan, naturvårdslagen och miljöskyddslagen.

Förslag till regleringar och riktlinjer har delats in i olika områden inom planområdet (se figur 3). I D-områden fanns vid antagande av Generalplan för Tiveden gällande byggnadsplaner, idag detaljplaner. I Laxå kommun berör det tätorten Sannerud, men även campingområdet Baggekärr och fritidsområde Stora Ykullen. Inom F-områden finns regleringar som naturreservat, utökat strandskydd, förbud mot utsläpp, byggnadsförbud med anledning av väg samt föreskrifter angående anmälan av skogsavverkning. Många av dessa regleringar gäller även idag. I O-områden föreslås att bebyggelseutveckling regleras med områdesplan alternativt detaljplan. O-områdena ligger runt tätorter där det finns områden med tätare bebyggelse.

R1-områden innehåller byar eller mindre grupper av bebyggelse vilket kallas bebyggelseinfluerade områden. Här kan enligt generalplanen kompletterande bebyggelse ske om den sker i direkt anslutning till befintlig bebyggelse och om den sker med hänsyn till friluftslivets och naturvårdens intressen. Ny bebyggelse ska utformas med hänsyn till landskapsbild och omgivande bebyggelse. Det finns fyra R1-områden i Laxå kommun.

De områden som inte omfattas av någon av områdesbeteckningarna ovan benämns R2-områden. Här ska speciell hänsyn tas till friluftsliv och naturvård, oavsett om de är obebyggda eller innehåller viss bebyggelse. Här får ny bebyggelse endast tillkomma undantagsvis. Byggnader för det rörliga friluftslivet, bostadshus och ekonomibyggnader för jordbruk, skogsbruk och fiske ska dock kunna uppföras.

För U-områden föreslås det andra regleringar som bygger på annat regelverk än dåvarande byggnadslagstiftning, t.ex. nationalpark, naturreservat och naturvårdsområden. Avgränsningarna är ungefärliga. Ytterligare studier krävs för avgränsning, föreskrifter och förvaltning. Inom dessa områden får ny bebyggelse endast tillkomma om den inte strider mot föreslagen användning.

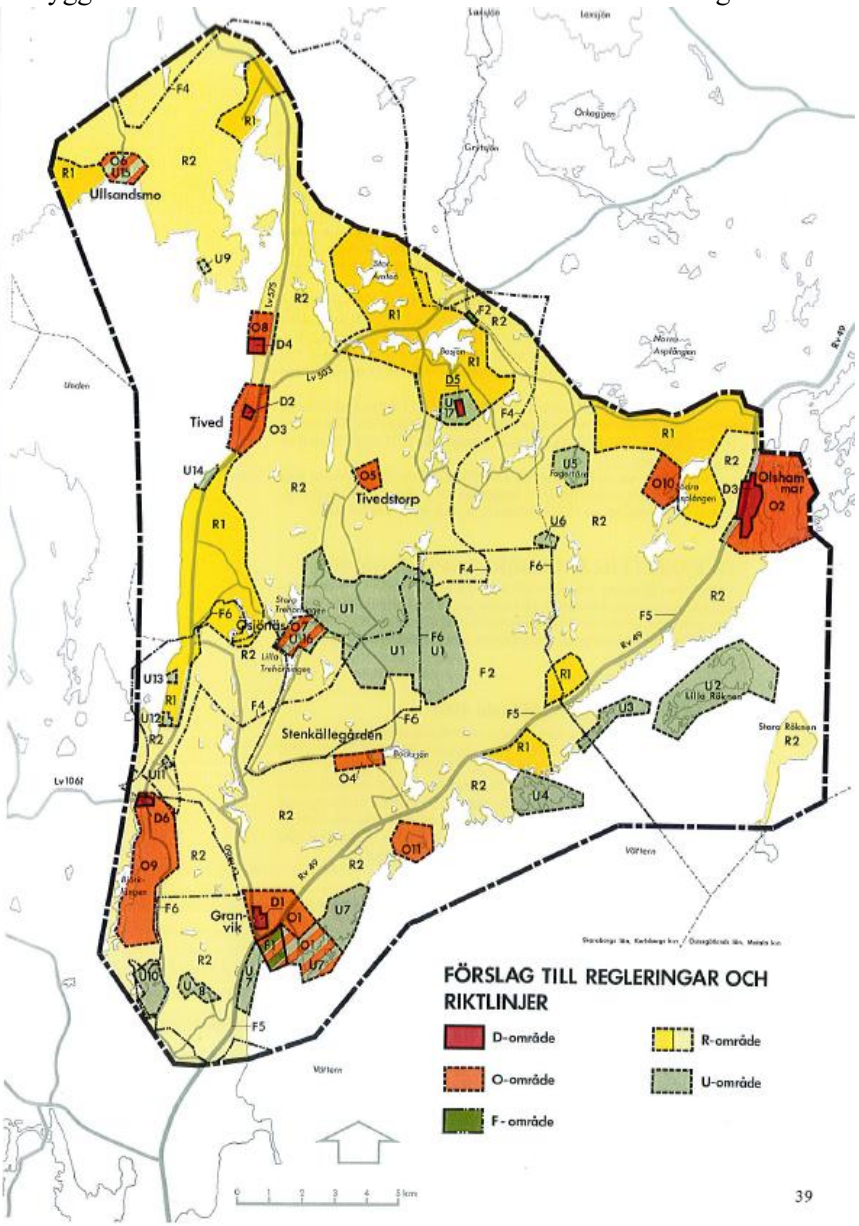

Figur 3: Kompletterande kartbild för riktlinjer och regleringar under genomförande i generalplanen.

Detaljplaner

Inom del av planområdet som berör Laxå kommun finns tio gällande detaljplaner.

Detaljplan för del av Finnerödja 3:22 (Tivedbadets camping) (1860-p93_1) antogs den trettonde maj år 1993. Syftet med detaljplanen är att säkerställa tillgängligheten till strandområdet, samt att avgränsa det befintliga campingområdet.

Detaljplan för del av Baggekärr 1:2 och 1:8 Camping Tiveden (1860-p82) antogs den 17 februari år 2010. Syftet med detaljplanen är att konfirmera befintliga förhållanden för campingplatser samt möjliggöra utbyggnad av densamma.

Förslag till byggnadsplan för del av fastigheten Baggekärr 1:2 i Tived (18-tiv-406) antogs den 20 februari år 1973. Syftet med detaljplanen är uppförande av tillkommande tomter.

Detaljplan för Baggekärr, omfattande del av fastigheten Baggekärr 1:2 (1860-p94_2) antogs den trettonde september år 1993. Syftet med detaljplanen är att möjliggöra en utvidgning mot söder av nuvarande fritidshusområde. Planen innehåller byggrätt för 8 st. fritidshus på enskilda tomter med tillhörande lokalgata samt en anläggning för avloppsinfiltration, avsedd för förslagen bebyggelse.

Detaljplan för del av Sannerud 1:12, 1:65 och 1:66 m.fl. antogs den 14 november år 1994. Hela planområdet har ersatts med nya eller ändringsplaner. Syftet med detaljplanen var att i anslutning till Tiveds samhälle skapa förutsättningar för uppförande av småhus för åretruntboende. Detaljplanens syfte var att ge såväl dessa möjligheter som att uppföra ett 10-tal fritidshus i anslutning till en befintlig stugby.

Ändring av detaljplan för del av Sannerud 1:12, 1:65 och 1:66 m.fl. (1860-p57) antogs den 18 april år 2007. Syftet med ändringsplanen är möjliggöra utbyggnad av ett område för fem nya enbostadshus öster om befintlig bebyggelse samt utöka byggrätten för delar av den befintliga bebyggelsen.

Ändring av detaljplan för del av Sannerud 1:12, 1:65 och 1:66 m.fl. (1860-p83) antogs den 16 mars år 2010. Syftet med detaljplanen är att ändra mark från natur till bostadsändamål.

Detaljplan för fastigheten Sannerud 1:66 (1860-p63) antogs den 19 februari år 2008. Syftet med detaljplanen är att möjliggöra uppstyckning av fastigheten i elva tomter med befintlig byggnad samt fyra nya bostadstomter.

Detaljplan för del av Sannerud 1:65 (1860-p96) antogs den 29 mars år 2017. Syftet med detaljplanen är att möjliggöra fastighetsbildning av marken mellan fastigheterna Sannerud 1:105 och Sannerud 1:108 för bostadsändamål. För att möjliggöra fastighetsbildningen ändras marken från naturmark till bostadsmark i detaljplanen.

Detaljplan för del av tivedstorp 2:47 (1860-p2018) antogs 20 juni år 2018. Syftet med detaljplanen är att bevara och skydda tivedstorp som kultur-rekreations- och turistanläggning. Genom detaljplaneläggning ska säkerställas att områden bevaras i helhet, och inga avstyckningar möjliggörs inom området.

Förslag till ändring av byggnadsplan Stora Ykullen (18-tiv-463) antogs den elfte april år 1980. Syftet med detaljplanen är att möjliggöra avstyckning och därtill tillskapa tomter för fritidshus.

Motiv till upphävandet

Upphävandet innebär inte att inriktningen i generalplanen, att bevara så stora delar av området som möjligt orörda samt att ny bebyggelse och verksamhet ska anpassas till landskap och nuvarande bebyggelse, ska förändras. Generalplanen bedöms dock, i sin nuvarande form som områdesbestämmelser, vara inaktuell och är idag snarare ett hinder för en effektiv myndighetsutövning i Tivedenområdet än ett relevant verktyg för avvägningar mellan olika intressen.

Generalplanen för Tiveden bedöms vara inaktuell eftersom förutsättningarna i området har förändrats sedan planen togs fram. De avvägningar mellan utveckling och bevarande som låg till grund för exempelvis riktlinjer om maximalt antal bäddplatser är i många fall inte längre relevanta. Förutsättningarna för anläggningar för tillfälligt boende, det rörliga friluftslivet och vandringsleder har dessutom förändrats väsentligt sedan slutet av 1970-talet och början av 1980-talet.

En stor del av generalplanens regler och riktlinjer hänvisar även till rättsliga verktyg som inte längre gäller, såsom byggnadsstadgan, naturvårdslagen och miljöskyddslagen. Sammantaget innebär detta att planen snarare utgör ett hinder för en effektiv myndighetsutövning i Tivedenområdet än ett relevant verktyg för dagens samhällsplanering.

Generalplanen betraktas som ett kombidokument, vilket innebär att flera olika planer och strategier har samlats i ett gemensamt dokument. Detta medför att dokumentet blir omfattande och komplext, vilket kan försvåra både tolkning och användning i det praktiska planeringsarbetet. En viktig konsekvens är att det blir svårare att revidera innehållet. Förändringar inom ett enskilt område, exempelvis markanvändning eller naturvård, kan kräva att hela dokumentet ses över i stället för endast den berörda delen. Detta gör planeringsprocessen mindre flexibel och mer tidskrävande.

Vidare kan ett kombidokument leda till otydlig ansvarsfördelning. När flera förvaltningar och aktörer arbetar utifrån samma övergripande dokument kan det vara svårt att avgöra vem som har ansvar för olika frågor och åtgärder. Detta riskerar att skapa samordningsproblem och minska dokumentets funktion som tydligt styrmedel.

Mot denna bakgrund bedöms ett upphävande av generalplanen som positivt, då det kan bidra till att ersätta den med mer avgränsade, tydliga och lättanvända dokument. Dessa kan ge bättre och mer ändamålsenlig vägledning för samhällsplaneringen i Tivedenområdet.

Ett upphävande innebär däremot inte att myndigheter eller andra berörda sakägare förlorar insyn i samhällsplaneringen av Tivedenområdet. Vissa delar av generalplanen bedöms fortfarande vara viktiga i den strategiska planeringen för Tivedenområdet. Inriktningen att bevara så stora delar av området som möjligt samt att ny bebyggelse och verksamhet ska anpassas till landskapet och befintlig bebyggelse är fortsatt relevant. Dessa delar har därför förts in i granskningsförslaget till ny översiktsplan för Laxå kommun. Ett områdesspecifikt dokument ska dessutom tas fram, i samverkan med berörda kommuner och myndigheter, för att behandla framtida planer och hantering av Tiveden och dess omgivningar. Syftet är att säkerställa att de värden som gör området unikt bevaras. Fram till dess att det specifika dokumentet är framtaget säkerställer översiktsplanens inriktning att Tivedens särskilda natur-, kultur- och miljövärden beaktas.

Inför arbetet med granskningsförslaget till ny översiktsplan genomfördes ett avvägande för att avgöra vilka delar av generalplanen som har fortsatt bevarandevärde. Avvägandet omfattade en genomgång av de delar av planen som berör fysisk planering, en kartläggning av genomförda eller inaktuella avvägningar samt en bedömning av vilka delar som bör inkluderas i översiktsplanen respektive

hanteras i det kommande områdesspecifika dokumentet. Avvägandet är gjord i samråd med Länsstyrelsen Örebro län.

Genomförandefrågor

Avsnittet om genomförandefrågor är inte juridiskt bindande.

Områdesbestämmelser omfattas inte av genomförandefrågor eller genomförandetid. Ett upphävande av områdesbestämmelser gäller med omedelbar verkan från den dag upphävandebeslutet fått laga kraft.

ORGANISATORISKA FRÅGOR

Tidplan för genomförande

Beslut om upphävande av generalplan görs i samband med att förslag till ny översiktsplan för Laxå kommun antas. Generalplanen kommer därmed inte att upphävas innan den nya översiktsplanen antas.

Det finns ingen satt tidplan för arbetet med att ta fram ett områdesspecifikt dokument i samverkan med berörda kommuner och myndigheter. Vid framtagande av det kommunövergripande dokumentet ska arbetet samordnas av länsstyrelsen.

Konsekvenser av planens genomförande

Upphävandet innebär att områdesbestämmelserna Generalplan för centrala Tiveden upphör att gälla. Den kommande översiktsplanen kommer därmed att utgöra det övergripande vägledande dokumentet vid frågor om mark- och vattenanvändning samt vid lov- och tillståndsprövningar för områden som inte är detaljplanelagda.

NATURMILJÖ

Eftersom planområdet täcker en stor del land- och vattenmassa finns det en stor variation av naturmiljöer. Generalplan för Tiveden innehåller riktlinje vad gäller naturmiljö. Det står i Generalplan för centrala Tiveden att bebyggelse bör ha en underordnad roll men hänsyn till naturmiljöns betydelse i Tiveden. Vidare poängteras att vid exploatering för rekreationsintresset ska intressena vägas mot varandra, så att värdefulla referensområden inte går förlorade.

I granskningsförslag till ny översiktsplan för Laxå kommun står det att vid exploatering ska hänsyn tas till de befintliga natur- och kulturvärdena på platsen. Inom Tivedenområdet ställer sig kommunen positiva till byggnation men att sammanhållen bebyggelse ska prioriteras. Det står att i en befintlig bymiljö kan byggnation ske med enstaka enbostadshus för permanentboende. Laxå kommun framför i granskningsförslaget att Tivedens skogar har ett stort värde för kommunens identitet och det finns en betydande naturturism i kommunen.

För ställningstagande av centrala Tiveden står det att markanvändningen ska ske på ett sådant sätt att området ska bibehålla karaktären av oexploaterat område. Det betyder att kompletteringsbyggnader till redan befintlig bebyggelse ska likt ny bebyggelse anpassas efter det som redan finns på platsen, arkitektoniskt och utseendemässigt.

Regleringen vad gäller naturmiljön i Generalplan för Tiveden respektive förslag till ny översiktsplan bedöms vara likvärdig. Därför anses det inte finnas några märkbara konsekvenser för naturmiljön inom Tivedenområdet i och med upphävande av generalplanen. En positiv konsekvens är att förslag till översiktsplan är planerad utifrån dagens förutsättningar som i sin tur skapar ett mer aktuellt och användbart verktyg att arbeta mot. Det kan ha tillkommit andra värden inom naturen som inte lyftes i samband med framtagande av generalplanen.

Utöver förslag till ny översiktsplan finns flertalet andra kommunala och statliga regleringar vad gäller naturmiljö, se tidigare genomgång av statliga och kommunala förutsättningar.

BEBYGGELSE, KULTURMILJÖ OCH GESTALTNING

Inom planområdet finns permanentbostäder men även ett flertal fritidsbostäder. I Generalplan för centrala Tiveden står det att permanentboende ska koncentreras till de tre basorterna. I Laxå kommun avser det Sannerud. Det finns även ett flertal bybildningar som bedöms lämpliga för permanentbebyggelse. Utbyggnaden av fritidshus föreslås bli samlade i områden i de yttre delarna av planområdet. För varje utpekat fritidsbebyggelsedistrikt finns beräkning om hur många fler fritidshus som bedöms lämplig på platsen. Baggekärr är ett utpekat fritidsbebyggelsedistrikt som ligger inom Laxå kommun. Området beräknas kunna rymma sammanlagt cirka 50 fritidshus.

I planbeskrivningen står det att bebyggelse i landskapet ska ges en underordnad roll till naturmiljö. Det står att vid exploatering måste det vara ett grundläggande krav att en byggnad inte tillåts dominera landskapsbilden.

I planbeskrivningens genomförandedel finns riktlinjer vad gäller genomförandet av bebyggelse. Inom R1-område (se figur 3) ska befintlig bebyggelse kunna kompletteras i begränsad omfattning. Nya byggnader får tillkomma endast under förutsättningarna att de uppförs i direkt anslutning till befintlig bebyggelse och att det sker med hänsynstagande till friluftslivets och naturvårdens intressen. Inom R2-områden (se figur 3) ska stor hänsyn tas till friluftslivets och naturvårdens intresse vid bebyggelse. Ytterligare bebyggelse bör endast undantagsvis tillkomma med hänsyn till friluftslivet och naturvården. Däremot får byggnader för det rörliga friluftslivet uppföras.

I granskningsförslaget till ny översiktsplan för Laxå kommun kategoriseras Sannerud som en boendeort med begränsade förutsättningar för service, men med en viktig funktion för hela Tivedenområdets utveckling. Sannerud pekas ut som lämpligt för både flerbostadshus och turistboende, och sammanhållen bebyggelse ska prioriteras. De centrala delarna av orten föreslås detaljplaneras för bostäder och kundparkering.

För centrala Tiveden innehåller den nya översiktsplanen särskilda riktlinjer för ny bebyggelse, där krav ställs på att utformning och gestaltning ska följa lokala byggnadstraditioner för att stärka landskapsbilden. Kommunen hänvisar till vägledningsmaterialet Bygga i Sydnärke som stöd vid utformning (se bilaga 1). Därtill görs ställningstagande i den nya översiktsplanen att ny bebyggelse ska ske nära redan befintlig bebyggelse eller får enbart ske i begränsad omfattning utanför befintliga orter.

Ett upphävande av generalplanen innebär därför att detaljerad styrning ersätts av mer generella riktlinjer, vilket ökar tolkningsutrymmet i bygglovs- och planärenden. Detta kan minska förutsebarheten för fastighetsägare och kommunen samt innebära en risk för mer resurskrävande handläggning. Samtidigt innebär upphävandet att planeringsunderlaget blir mer aktuellt och anpassat till dagens förutsättningar, vilket kan möjliggöra en mer ändamålsenlig och flexibel prövning av ny bebyggelse.

SERVICE OCH NÄRINGSLIV

Målsättningen i Generalplan för centrala Tiveden är att varje basort, som lägsta servicenivå, ska ha tillgång till en dagligvarubutik. Denna målsättning bedöms i dag som inaktuell, då förutsättningarna för serviceetableringar har förändrats över tid och samhället i högre grad har anpassats till andra behov och strukturer.

I granskningsförslaget till ny översiktsplan för Laxå kommun beskrivs Sannerud som en boendeort, med hänvisning till begränsade förutsättningar för kommersiell service. Enligt förslaget ska service i första hand lokaliseras till de utpekade noderna Laxå, Finnerödja och Hasselfors. Detta innebär en tydligare och mer realistisk inriktning jämfört med generalplanens ambitioner. Det står även i förslaget att i Sannerud skapas möjligheter för besökare att ta del av områdets kvaliteter samtidigt som det ska vara möjligt att utveckla orten genom att etablera möjligheter för fast boende. Det ska bidra med att servicen som redan finns på orten ska kunna bibehållas och utvecklas. Det finns därmed även ambition att utveckla servicen vid Sannrud, förutsatt att det finns ett behov och kundunderlag.

Ett allmänt mål som tas upp i planbeskrivningen till Generalplan för Tiveden är att basnäringarna jordbruk, skogsbruk och fiske ska kunna leva kvar. I granskningsförslaget till ny översiktsplan har Laxå kommun tagit ställning för att befintlig jordbruksmark så långt som möjligt ska bevaras. Kommunen är även positiv till etablering av nya hästgårdar i anslutning till betesmark som annars riskerar att växa igen, vilket ligger i linje med målsättningen att värna det öppna landskapet.

Skogsbruket och besöksnäringen är de två dominerade näringarna i Laxå kommun. I granskningsförslaget beskrivs att det finns brist på stugor, hotell och ställplatser för husbilar i områden runt nationparken Tiveden. Laxå kommun ställer sig därför positiva till fler anvisade platser för besökare, etablering av året runt-verksamhet samt nya ställplatser för husbilar. I granskningsförslaget konstateras att turismen som Tiveden genererar skapar möjlighet att utveckla besöksnäringen samt bidra till förutsättningar för ny bostadsbebyggelse, i första hand i Sannerud.

Upphävande av Generalplan för centrala Tiveden bedöms, utifrån service och näringsliv, inte bidra med några märkbara konsekvenser. Generalplanens inverkan på myndighetsbeslut om jord- och skogsbruk bedöms vara försumbar, och ett upphävande förväntas därför inte få några påtagliga effekter för dessa näringar. Tvärtom bedöms det som positivt att kommunens planeringsunderlag blir mer aktuellt och bättre anpassat till dagens samhällsförutsättningar och utvecklingsbehov.

KOMMUNIKATION

I Generalplan för centrala Tiveden framförs förslag om ett turistvägnät som ska binda samman utpekade basorter, aktivitetspunkter och utflyktsområden. Syftet är att leda besökare till attraktiva målpunkter och genom särskilt utpekade landskapspartier, med tillhörande rastplatser längs vägnätet. Denna typ av åtgärder bedöms i huvudsak beröra utveckling och samordning av besöksnäringen snarare än kommunens markanvändning. Därför bör frågorna hanteras inom ramen för ett kommande kommunövergripande strategiskt dokument, snarare än i en generalplan.

Vidare anges i generalplanen att det är angeläget att, inom ramen för den regionala busstrafiken, undersöka möjligheterna till kollektiva trafikförbindelser till Tivedenområdet. I granskningsförslaget till ny översiktsplan anger dock Laxå kommun att pendling i småorter och på landsbygden i första hand kommer att ske med privata elbilar som laddas vid bostaden, samt att kommunen ska verka för utveckling av digitala tjänster för samåkning. Detta visar på en förändrad syn på framtidens mobilitet jämfört med generalplanens inriktning.

Sammantaget bedöms vissa frågor som generalplanen hanterar, såsom utveckling av turistvägnät och samordning kring besöksnäringen, riskera att bli otydliga eller inaktuella. Ett upphävande av generalplanen ger i stället möjlighet att arbeta mer samlat, flexibelt och aktuellt genom att integrera dessa frågor i mer ändamålsenliga strategier. Detta kan i sin tur bidra till bättre anpassning till dagens förutsättningar och kommunens långsiktiga mål.

TEKNISK FÖRSÖRJNING

Ett upphävande av Generalplan för centrala Tiveden innebär inga konsekvenser eller förändringar gällande teknisk försörjning i området.

STÖRNINGAR, RISKER OCH SKYDD

Ett upphävande av Generalplan för centrala Tiveden innebär inga konsekvenser eller förändringar gällande störningar, risker och skydd i området.

RIKSINTRESSEN

Det finns ett flertal riksintressen som berörs av upphävandet. Vid ett upphävande förlorar staten till viss del insyn över utvecklingen av området. Även om riksintressen gäller enligt lag kan områdesbestämmelser ge ett mer konkret skydd i exempelvis lokalisering, utformning och markanvändning. Det är därmed viktigt att berörda riksintressen enligt både 3 kap. och 4 kap. MB hanteras och tillgodoses i kommunens pågående översiktsplanerarbete samt efterföljande detaljplane- och bygglovshantering.

Upphävande av Generalplan för centrala Tiveden bedöms ha en positiv inverkan för hur samhällsplaneringen i området ska förhålla sig till de berörda riksintressena. Många av de riksintressen som berörs av planområdet har tillkommit efter att generalplanen antogs eller uppdateras. Översiktsplanens förhållande till riksintressena är därmed mer aktuella till dagens föreskrifter om de statliga intressena.

Riksintresse för rörligt friluftslivs Tiveden har Generalplan för centrala Tiveden som referens. Det betyder att riksintresset dragning sträcker sig likt planområdesgränsen för områdesbestämmelserna. Ett upphävande innebär att riksintressets referens är inaktuell. Det har negativa konsekvenser avseende läsbarheten. Det finns behov av att tydliggöra detta i riksintressets föreskrifter. Länsstyrelsen behöver uppdatera kartunderlag och beskrivningar. Gränsdragningen av riksintresset för rörligt friluftsliv Tiveden bedöms fortsatt aktuellt eftersom värdena inom området kvarstår även om områdesbestämmelserna upphävs.

ANDRA STATLIGA INTRESSEN

Ett upphävande av Generalplan för centrala Tiveden innebär inga konsekvenser eller förändringar gällande andra statliga intressen i området. Detta avser strandskydd, områden med höga naturvärden, byggnadsminnen och andra skydd för kulturmiljö.

MILJÖKVALITETSNORMER

Upphävandet av generalplanen bedöms inte medföra några förändringar som kan innebära att miljökvalitetsnormer överskrids.

UNDERSÖKNING AV BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN

Enligt PBL kap. 4 34 § ska en miljökonsekvensbeskrivning upprättas om planens genomförande kan antas medföra betydande miljöpåverkan. En behovsbedömning har upprättats för att se om upphävande av områdesbestämmelserna medför betydande miljöpåverkan eller inte.

Upphävande av områdesbestämmelserna bedöms inte medföra betydande miljöpåverkan. Upphävandet bedöms inte påverka området negativt. Kommunens granskningsförslag till översiktsplan samt de statliga intressen och andra skydd av natur- och kulturvärden bedöms ge goda förutsättningar för en bra och balanserad utveckling inom det område som berörs av generalplanen.

En miljöbedömning med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning enligt PBL 4 kap. 34 §, kommer därför inte att upprättas.

Ett särskilt beslut ska tas om ett upphävande har betydande miljöpåverkan eller inte. Detta särskilda beslut tas samtidigt som beslutet tas om att skicka ut detta upphävandet för granskning.

FÖRENLIGHET MED MILJÖBALKEN

Upphävandet av områdesbestämmelserna bedöms inte innebära någon konflikt med riksintressen eller andra allmänna intressen. Eftersom generalplanen är inaktuell är bedömningen att ett upphävande innebär bättre förutsättningar för en balanserad utveckling av Tivedenområdet.

Upphävandet av områdesbestämmelserna bedöms därför vara förenlig med intentionerna om god hushållning med mark- och vattenområden i MB 3 kap. 1 §.

REGIONALA INTRESSEN OCH MELLANKOMMUNALA INTRESSEN

Ett upphävande av Generalplan för centrala Tiveden innebär negativa konsekvenser för samverkan mellan de tre kommunerna Askersunds kommun, Laxå kommun och Karlsborgs kommun vad gäller utvecklingen av Tivedenområdet. Generalplan för centrala Tiveden är ett kommunövergripande ställningstagande om samhällsplaneringen för Tivedenområdet. I samband med att Laxå kommun upphäver del av generalplan frångår kommunen från denna samverkan. Upphävande av Generalplan för centrala Tiveden för de delar som gäller för Laxå kommun ska ske i nära samråd dessa tre kommuner emellan.

Laxå kommun avser att aktivt delta i framtagandet av ett kommunöverskridande dokument för att samverka utvecklingen av Tivedenområdet. Det bedöms vara att viktigt tillägg för planeringen av friluftsliv och turism som i stället kommer öka samverkan.

ÖVERSIKTSPLAN FÖR LAXÅ KOMMUN

Upphävandet av Generalplan för centrala Tiveden, för de delar som ligger inom Laxå kommun, beslutas i samband med att förslaget till Översiktsplan 2050 antas. Detta innebär att översiktsplane-förslaget, tillsammans med statliga intressen och andra skydd för olika värden samt gällande detaljplaner, blir styrande för myndighetsutövningen inom Tivedenområdet.

DETALJPLANER INOM PLANOMRÅDET

Upphävandet av områdesbestämmelserna bedöms inte påverka förutsättningarna för gällande detaljplaner inom planområdet. En av de gällande detaljplanerna antogs innan generalplanen togs fram. Tre av detaljplanerna hänvisar till generalplanen men har bedömts inte påverka generalplanens

intentioner vid genomförandet. Två av detaljplanerna är genomförda enligt generalplanens riktlinjer vad gäller planläggning. De resterande gällande detaljplanerna inom generalplanens planområde benämner inte generalplanen.

ÖVRIGA KOMMUNALA POLICIES, PROGRAM ELLER MOTSVARANDE

Upphävandet av områdesbestämmelserna bedöms inte påverka förutsättningarna för kommunala policies, program eller motsvarande för natur, kulturmiljö, besöksnäring eller andra relevanta aspekter för Tivedenområdet.

AVTAL OCH ÖVERENSKOMMELSER

Överenskommelser och avtal som träffades i samband med framtagandet av generalplanen bedöms vara inaktuella och därmed inte påverkas av upphävandet av generalplanen.

FASTIGHETSRÄTTLIGA KONSEKVENSER

Ett upphävande av Generalplan för centrala Tiveden innebär inga konsekvenser eller förändringar gällande fastighetsbildning eller andra fastighetsrättsliga frågor i området.

Planeringsunderlag

I detta avsnitt redovisas det planeringsunderlag som använts vid arbetet med upphävandet av generalplanen. Syftet är att det ska vara tydligt vilka handlingar som legat till grund för upphävandet De flesta underlagen är redovisade i avsnitten *Planeringsförutsättningar* samt *Konsekvenser av planens genomförande.*

STATLIGA PLANERINGSUNDERLAG

Statliga planeringsunderlag har hämtats från Samhällsbyggnad Sydnärkes digitala informationskarta. Informationen finns tillgängliga på Länsstyrelsen Örebro läns hemsida.

KOMMUNALA PLANERINGSUNDERLAG

Översiktsplan

Laxå gällande översiktsplan antagen 2015-02-11 inklusive tematiska tillägg finns tillgängliga på www.laxå.se.

Laxå granskningsförslag till ny översiktsplan finns tillgänglig på www.laxå.se.

Detaljplan

Samtliga berörda detaljplaner finns tillgängliga på www.laxå.se.

Undersökning om betydande miljöpåverkan

Till upphävande av områdesbestämmelserna tillhör Undersökning om betydande miljöpåverkan. Dokumentet togs fram december 2024 och finns lagrat hos Samhällsbyggnad Sydnärke. Efter beslut om upphävande finns dokumentet även att tillgå i Laxå kommuns diariesystem.

Medverkande i planarbetet

Planhandlingarna har upprättats av Samhällsbyggnad Sydnärke

Cloe Bender
Planarkitekt

Rickard Andersson
Samhällsbyggnadschef